YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (kuudes jaosto)

22 päivänä marraskuuta 2001 *

Asiassa C-53/00,

jonka tribunal des affaires de sécurité sociale de Créteil (Ranska) on saattanut EY 234 artiklan nojalla yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltäväksi saadakseen tässä kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevassa asiassa

Ferring SA

vastaan

Agence centrale des organismes de sécurité sociale (ACOSS)

ennakkoratkaisun EY:n perustamissopimuksen 59 artiklan (josta on muutettuna tullut EY 49 artikla), EY:n perustamissopimuksen 90 artiklan 2 kohdan (josta on tullut EY 86 artiklan 2 kohta) ja EY:n perustamissopimuksen 92 artiklan (josta on muutettuna tullut EY 87 artikla) tulkinnasta,

* Oikeudenkäyntikieli: ranska.

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (kuudes jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja F. Macken sekä tuomarit N. Colneric, C. Gulmann (esittelevä tuomari), J.-P. Puissochet ja J. N. Cunha Rodrigues,

julkisasiamies: A. Tizzano,
kirjaaja: hallintovirkamies L. Hewlett,

ottaen huomioon kirjalliset huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

— Ferring SA, edustajinaan avocat B. Pigalle, avocat B. Geneste ja avocat O. Davidson,

— Agence centrale des organismes de sécurité sociale (ACOSS), edustajanaan avocat H. Calvet,

— Ranskan hallitus, asiamiehinään K. Rispal-Bellanger, G. Taillandier ja F. Million,

— Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehinään G. Rozet ja M. Patakia,

ottaen huomioon suullista käsittelyä varten laaditun kertomuksen,

kuultuaan Ferring SA:n, Agence centrale des organismes de sécurité socialen (ACOSS), Ranskan hallituksen ja komission 14.2.2001 pidetyssä istunnossa esittämät suulliset huomautukset,

kuultuaan julkisasiamiehen 8.5.2001 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Tribunal des affaires de sécurité sociale de Créteil on esittänyt 11.1.2000 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut yhteisöjen tuomioistuimeen 21.2.2000, kolme ennakkoratkaisukysymystä EY:n perustamissopimuksen 59 artiklan (josta on muutettuna tullut EY 49 artikla), EY:n perustamissopimuksen 90 artiklan 2 kohdan (josta on tullut EY 86 artiklan 2 kohta) ja EY:n perustamissopimuksen 92 artiklan (josta on muutettuna tullut EY 87 artikla) tulkinnasta.

2 Nämä kysymykset on esitetty Ferring SA -nimisen yhtiön (jäljempänä Ferring) nostettua kanteen tribunal des affaires de sécurité sociale de Créteil'ssä saadakseen palautetuksi Agence centrale des organismes de sécurité socialelle (jäljempänä ACOSS) lääkkeiden suoramyyntiverona suorittamansa summan.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Yhteisön lainsäädäntö

3 Ihmisille tarkoitettujen lääkkeiden tukkukaupasta 31 päivänä maaliskuuta 1992 annetun neuvoston direktiivin 92/25/ETY (EYVL L 113, s. 1) viimeisessä perustelukappaleessa huomautetaan, että tietyt jäsenvaltiot asettavat tiettyjä yhteiskunnallisia velvollisuuksia tukkukauppiaille, jotka toimittavat lääkkeitä proviisoreille ja henkilöille, joilla on oikeus lääkkeiden yleiseen jakeluun, että näiden jäsenvaltioiden on edelleen voitava asettaa näitä velvollisuuksia alueelleen sijoittautuneille tukkukauppiaille ja myös muiden jäsenvaltioiden tukkukauppiaille, jos ne eivät aseta ankarampia velvollisuuksia kuin mitä ne asettavat omille tukkukauppiailleen ja jos velvollisuuksia voidaan pitää perusteltuina kansanterveyden turvaamisen perusteella ja jos ne ovat suhteutettuja turvaamisen tavoitteisiin.

4 Direktiivin 92/25/ETY 1 artiklan 2 kohdan toisessa luetelmakohdassa todetaan, että kyseisessä direktiivissä "yhteiskunnallisella velvollisuudella" (ts. julkisen palvelun velvoitteella) tarkoitetaan "tukkukauppiaalle asetettua velvollisuutta taata pysyvästi riittävä lääkevalikoima erityisen maantieteellisesti määritellyn alueen tarpeiden täyttämiseksi ja toimittaa pyydetyt tavarat hyvin lyhyessä ajassa koko kyseiselle alueelle".

Kansallinen lainsäädäntö

5 Code de la santé publique (jäljempänä kansanterveyslaki) R. 5106 5° §:n mukaan "tukkukauppias-jakelijalla" tarkoitetaan "yritystä, joka harjoittaa muiden kuin ihmisillä testattavien lääkkeiden ostoa ja varastointia niiden sellaisenaan tapahtuvaa tukkumyyntiä varten".

6 Arrêté ministériel du 3 octobre 1962, relatif aux obligations des grossistes répartiteurs en ce qui concerne l'approvisionnement des officines en médicament -nimisessä ministeriön päätöksessä (tukkukauppias-jakelijoiden velvollisuuksista lääkkeiden jakelussa apteekeille 3.10.1962 tehty ministeriön päätös) (*Journal officiel de la République française;* jäljempänä JORF, 12.10.1962, s. 9999), joka oli voimassa helmikuuhun 1998, määrättiin muun muassa seuraavaa:

"1 § — Kaikkien kansanterveyslain R. 5115-6 §:n 4 momentissa tarkoitettujen farmaseuttisten tuotteiden tukkukauppaa harjoittavien liikkeiden sekä niiden sivuliikkeiden on ylläpidettävä pysyvästi erityislääkkeiden varastoa niiden toimialueelle ja niiden tavanomaiseen asiakaskuntaan kuuluvien apteekkien kuukausittaisen tarpeen mukaisen jakelun varmistamiseksi.

Kyseisen lääkevaraston on muodostuttava sellaisesta erityislääkkeiden 'valikoimasta', johon kuuluu vähintään kaksi kolmasosaa tosiasiallisesti saatavilla olevista erityislääkkeistä, ja sen on vastattava suuruudeltaan edellisen vuoden kuukausittaisen liikevaihdon keskiarvoa.

2 § — Kaikkien farmaseuttisten tuotteiden tukkukauppaa harjoittavien liikkeiden sekä niiden sivuliikkeiden on voitava toimittaa kaikkia niiden tavanomaiseen asiakaskuntaan ja niiden jakelualueelle kuuluvissa apteekeissa saatavilla olevia erityistuotteita sekä 24 tunnin kuluessa tilauksen vastaanottamisesta kaikkia niiden 'valikoimaan' kuuluvia erityistuotteita.

Niiden on seurattava omaa erityistuotteidensa jakelua varastokatkosten välttämiseksi.

3 § — Edellä 2 §:ssä mainittu toimialue muodostuu siitä maantieteellisestä alueesta, jolla farmaseuttisten tuotteiden tukkukauppaa harjoittavan liikkeen tai farmaseuttisten tuotteiden tukkukauppaa harjoittavan liikkeen sivuliikkeen vastuussa oleva proviisori on ilmoittanut harjoittavansa liiketoimintaansa — — ."

7 Tätä järjestelmää on muutettu erityisesti décret n° 98-79, du 11 février 1998, relatif aux établissements pharmaceutiques et modifiant le code de la santé publique -nimisellä asetuksella (lääkealan toimintaa harjoittavista liikkeistä ja kansanterveyslain muuttamisesta 11.2.1998 annettu asetus nro 98-79) (JORF 13.2.1998, s. 2287). Kansanterveyslain, sellaisena kuin se on muutettuna edellä mainitulla asetuksella, R. 5115-13 §:ssä säädetään seuraavaa:

" — —

Tukkukauppaa harjoittavalla liikkeellä on jakelualueellaan seuraavat julkisen palvelun velvoitteet:

1) Sillä on oltava tarjottavanaan lääkevalikoima, johon kuuluu vähintään yhdeksän kymmenesosaa Ranskan markkinoilla tosiasiallisesti saatavilla olevista tuotteista.

2) Sen on voitava

a) täyttää milloin tahansa vakinaisen asiakaskuntansa vähintään kahden viikon kulutusta vastaava tarve,

b) toimittaa 24 tunnin kuluessa tilauksen vastaanottamisesta mikä tahansa sen lääkevalikoimaan kuuluva lääke,

c) toimittaa mikä tahansa lääke, ja silloin kun se hoitaa jakelua R. 5108-1 §:ssä säädetyissä olosuhteissa, mikä tahansa muu L. 512 §:ssä tarkoitettu tuote, tarvike tai tavara sekä mikä tahansa L. 511-1 §:n 4 momentissa tarkoitettu apteekkien osatuote, joka on saatavilla Ranskassa, jokaiselle apteekille, joka sitä siltä pyytää.

— — "

8 Loi n° 97-1164, du 19 décembre 1997, de financement de la sécurité sociale pour 1998 -nimisen lain (sosiaaliturvan rahoittamisesta vuonna 1998 annettu laki) (JORF 23.12.1997, s. 18635) 12 §:llä, jolla lisättiin muun muassa code de la sécurité sociale -nimiseen lakiin (jäljempänä sosiaaliturvalaki) L. 245-6-1 §, otetaan käyttöön 2,5 prosentin vero, joka kannetaan lääketehtaille lääkevalmisteiden tukkumyynnistä apteekeille, keskinäiseen vakuutusjärjestelmään kuuluville apteekeille ja kaivospelastuspalvelua harjoittavien yhtiöiden apteekeille Ranskassa kertyneestä verottomasta liikevaihdosta. Tätä veroa kutsutaan "suoramyyntiveroksi".

9 Kuten Conseil constitutionnel (Ranska) on huomauttanut 18.12.1997 tekemässään päätöksessä 97-393 (JORF 23.12.1997, s. 18649), jolla annettiin lausunto lain nro 97-1164 12 §:n lainmukaisuudesta, edellä mainittu vero, jolla ei rasitettu tukkukauppias-jakelijoiden lääkkeiden myyntiä, otettiin käyttöön varojen hankkimiseksi kansalliseen sairausvakuutuskassaan sekä lääkkeiden jakelukanavien kilpailun edellytysten ennalleen palauttamiseksi, sillä näiden

edellytysten katsottiin vääristyneen tukkukauppias-jakelijoille asetettujen julkisen palvelun velvoitteiden vuoksi, jotka eivät sitoneet lääketehtaita.

Pääasian oikeudenkäynti ja ennakkoratkaisukysymykset

10 Ferring on Ranskan oikeuden mukaan perustettu yhtiö, jonka kotipaikka on Ranskassa. Se kuuluu monikansalliseen lääkealan konserniin ja se levittää Ranskassa apteekkeihin suoraa myyntikanavaa käyttäen Lutralef-nimistä lääkettä, jota toinen samaan ryhmään kuuluva yhtiö valmistaa Saksassa. Ferringille määrättiin suoramyyntivero, ja sen oli maksettava ACOSS:lle veroa 40 155 Ranskan frangia (FRF).

11 Ferringin mielestä vero oli lainvastainen, ja se nosti 17.9.1998 kanteen tribunal des affaires de sécurité sociale de Créteil'ssä saadakseen takaisin ACOSS:lle maksamansa summan. Kanteensa tueksi Ferring väitti yhtäältä, että kyseinen vero on EY:n perustamissopimuksen 93 artiklan 3 kohdan (josta on tullut EY 88 artiklan 3 kohta) mukaista ennakkoilmoitusvelvollisuutta loukaten tukkukauppias-jakelijoille myönnetty valtiontuki, koska vero kannetaan ainoastaan lääketehtaiden myynnin perusteella, ja toisaalta, että kyseinen toimenpide merkitsee perustamissopimuksen 59 artiklan vastaista palvelujen vapaan liikkuvuuden rajoittamista.

12 ACOSS väitti, että pääasiassa kyseessä oleva verojärjestelmä ei ole perustamissopimuksen 92 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu valtiontuki, että se voidaan joka tapauksessa perustella Ranskan lääkkeiden jakelujärjestelmän luonteella ja rakenteella ja että vaikka se olisikin katsottava valtiontueksi, siihen voidaan kuitenkin soveltaa perustamissopimuksen 90 artiklan 2 kohdassa määrättyä poikkeusta. Perustamissopimuksen 59 artiklan väitetyn rikkomisen osalta ACOSS väitti, ettei kyseistä määräystä voida soveltaa esillä olevaan asiaan, koska

kyse on täysin jäsenvaltion sisäisestä tilanteesta ja koska joka tapauksessa pääasiassa kyseessä oleva verojärjestelmä ei ole palvelujen vapaata liikkuvuutta koskevan yhteisön lainsäädännön vastainen.

13 Näin ollen tribunal des affaires de sécurité sociale de Créteil päätti lykätä asian käsittelyä ja esittää yhteisöjen tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

"1) Voidaanko sosiaaliturvalain L. 245-6-1 §:llä käyttöön otettua veroa pitää perustamissopimuksen 87 artiklassa (entinen 92 artikla) tarkoitettuna valtiontukena?

Jos kysymykseen vastataan myöntävästi, voidaanko kyseinen tuki perustella järjestelmän luonteella ja rakenteella?

2) Tuottavatko tukkukauppias-jakelijat perustamissopimuksen 86 artiklan 2 kohdassa (entinen 90 artiklan 2 kohta) tarkoitettuja yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyviä palveluja?

Jos veroa voidaan pitää valtiontukena, edellyttääkö perustamissopimuksen 86 artiklan 2 kohdan mukaisen poikkeuksen soveltaminen sitä, että verolla on korvattava yksinomaan tukkukauppias-jakelijoille asetetuista velvoitteista aiheutuvat lisäkustannukset?

3) Onko perustamissopimuksen 49 artiklaa (entinen 59 artikla) tulkittava siten, että 19.12.1997 annetun lain kaltaiseen lakiin perustuva kansallinen lainsäädäntö on sen kanssa ristiriidassa?"

Perustamissopimuksen 92 artiklan tulkinta

14 On todettava, että perustamissopimuksen 92 artiklan 1 kohdassa määrätään, että "jollei tässä sopimuksessa toisin määrätä, jäsenvaltion myöntämä taikka valtion varoista muodossa tai toisessa myönnetty tuki, joka vääristää tai uhkaa vääristää kilpailua suosimalla jotakin yritystä tai tuotannonalaa, ei sovellu yhteismarkkinoille, siltä osin kuin se vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan".

15 Kuten yhteisöjen tuomioistuin jo on todennut, tuen käsite on yleisluonteisempi kuin avustuksen käsite sen vuoksi, että tuella ei tarkoiteta ainoastaan konkreettisia suorituksia, kuten avustuksia, vaan myös toimenpiteitä, jotka eivät ole avustuksia sanan suppeassa merkityksessä mutta jotka eri tavoin alentavat yrityksen vastattavaksi tavallisesti kuuluvia kustannuksia ja ovat siten sekä luonteeltaan että vaikutuksiltaan avustusten kaltaisia (ks. asia C-387/92, Banco Exterior de España, tuomio 15.3.1994, Kok. 1994, s. I-877, 13 kohta ja asia C-295/97, Piaggio, tuomio 17.6.1999, Kok. 1999, s. I-3735, 34 kohta).

16 Perustamissopimuksen 92 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun tuen käsitteen alaan kuuluvat välttämättä sellaiset edut, jotka on myönnetty suoraan tai välillisesti

valtion varoista tai joista aiheutuu lisäkustannuksia valtiolle tai valtion tätä tarkoitusta varten nimeämille tai perustamille elimille (ks. erityisesti yhdistetyt asiat C-52/97—C-54/97, Viscido ym., tuomio 7.5.1998, Kok. 1998, s. I-2629, 13 kohta).

17 Asianomaisten yritysten erilainen kohtelu ei voi kuitenkaan automaattisesti merkitä sitä, että kyse on perustamissopimuksen 92 artiklan 1 kohdassa tarkoitetusta edusta. Tällaisesta edusta ei ole kyse silloin kun erilainen kohtelu on perusteltua järjestelmän sisäiseen johdonmukaisuuteen liittyvistä syistä (ks. vastaavasti asia C-353/95 P, Tiercé Ladbroke v. komissio, tuomio 9.12.1997, Kok. 1997, s. I-7007, erityisesti 33 ja 35 kohta).

18 Näin ollen kuten julkisasiamies on ratkaisuehdotuksensa 30 kohdassa korostanut, aluksi on tutkittava, voidaanko sitä, ettei suoramyyntiveroa kanneta tukkukauppias-jakelijoilta, pitää periaatteessa perustamissopimuksen 92 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuna valtiontukena, kun ei oteta huomioon Ranskan lainsäätäjän asettamia julkisen palvelun velvoitteita, ja jos kysymykseen vastataan myönteisesti, tämän jälkeen on tutkittava sitä, voidaanko katsoa, ettei kyseinen järjestelmä ole kuitenkaan valtiontukea niiden erityisten julkisen palvelun velvoitteiden vuoksi, joita apteekkien lääkkeiden hankintaa koskevassa Ranskan järjestelmässä asetetaan tukkukauppias-jakelijoille.

19 Tältä osin on korostettava, että Ranskassa on kaksi keskenään välittömästi kilpailevaa lääkkeiden jakelukanavaa, toisin sanoen tukkukauppias-jakelijoiden jakelukanava sekä suoramyyntiä harjoittavien lääketehtaiden jakelukanava. Lisäksi on selvää, että suoramyyntiverolla pyritään erityisesti palauttamaan ennalleen näiden kahden lääkkeiden jakelukanavan väliset kilpailuolosuhteet, jotka Ranskan lainsäätäjän mukaan ovat vääristyneet yksinomaan tukkukauppias-jakelijoille asetettujen julkisen palvelun velvoitteiden johdosta. Tämän lisäksi on riidatonta, että edellä mainitun veron käyttöön ottaminen lailla nro 97-1164 on johtanut siihen, että välittömästi veron käyttöön ottamista edeltäneinä vuosina merkille pantu suoramyynnin kasvu on pysähtynyt ja kehitys on kääntynyt jopa päinvastaiseen suuntaan siten, että tukkukauppias-jakelijat ovat vallanneet markkinaosuuksia uudelleen.

20 Se, ettei tukkukauppias-jakelijoille ole määrätty suoramyyntiveroa, jolla on tarkoitus hankkia varoja kansalliseen sairausvakuutuskassaan, merkitsee näin ollen tukkukauppias-jakelijoille myönnettyä verovapautusta. Ranskan viranomaiset ovat käytännössä luopuneet tukkukauppias-jakelijoiden hyväksi verotuloista ja myöntäneet näin ollen viimeksi mainituille taloudellisen edun. Tästä syystä on todettava, että kyseinen etu on myönnetty valtion varoista ja se vahvistaa tukkukauppias-jakelijoiden kilpailuasemaa toiseen lääkkeiden jakelukanavaan verrattuna.

21 Lisäksi on huomautettava, että silloin kun jäsenvaltion myöntämä etu vahvistaa tiettyjen yritysten asemaa jäsenvaltioiden välisessä kaupassa muihin, kilpaileviin yrityksiin verrattuna, edun on katsottava vaikuttavan jäsenvaltioiden väliseen kauppaan (ks. erityisesti asia 730/79, Philip Morris v. komissio, tuomio 17.9.1980, Kok. 1980, s. 2671, 11 kohta; Kok. Ep. V, s. 313). Koska lääkemarkkinoille on ominaista se, että markkinoilla toimii useita monikansallisia yrityksiä, jotka markkinoivat tuotteitaan jäsenvaltioihin, on selvää, että suoramyyntiveron kaltainen toimenpide voi vaikuttaa näiden monikansallisten yritysten väliseen kaupankäyntiin.

22 Edellä oleva huomioon ottaen on todettava, että kun ei oteta huomioon Ranskan lainsäätäjän asettamia julkisen palvelun velvoitteita, suoramyyntiveroa voidaan, siltä osin kuin sitä ei kanneta tukkukauppias-jakelijoilta, pitää perustamissopimuksen 92 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuna valtiontukena.

23 On kuitenkin tutkittava, voidaanko kyseinen järjestelmä jättää katsomatta valtiontueksi sillä perusteella, että apteekkien lääkkeiden hankintaa koskevassa Ranskan järjestelmässä tukkukauppias-jakelijoille on asetettu erityisiä julkisen palvelun velvoitteita.

24 On todettava, että Ranskan lainsäädännön mukaan ainoastaan tukkukauppias-jakelijoilla on velvollisuus tarjota pysyvästi riittävä lääkevalikoima erityisen maantieteellisesti määritellyn alueen tarpeiden täyttämiseksi ja toimittaa pyydetyt lääkkeet hyvin lyhyessä ajassa koko kyseiselle alueelle siten, että lääkkeiden saanti on turvattu millä hetkellä hyvänsä koko väestölle.

25 Näiden velvollisuuksien noudattaminen merkitsee tukkukauppias-jakelijoille kuitenkin sellaisia lisäkustannuksia, joita lääketehtaille ei aiheudu.

26 Tältä osin on kiinnitettävä huomiota siihen, mitä yhteisöjen tuomioistuin on todennut jäteöljyhuollosta 16 päivänä kesäkuuta 1975 annetussa neuvoston direktiivissä 75/439/ETY (EYVL L 194, s. 23) säädettyjen korvausten osalta. Kyseiset korvaukset, jotka rahoitetaan saastuttaja maksaa -periaatteen mukaisesti muun muassa käytön jälkeen jäteöljyksi muuttuville tuotteille määrättävillä maksuilla tai jäteöljymaksuilla ja jotka eivät ole vuotuisia todellisia kustannuksia suurempia, voidaan myöntää jäteöljyä kerääville ja/tai siitä huolehtiville yrityksille vastikkeeksi niille asetetuista velvoitteista kerätä niiden, joiden hallussa tuote on, tarjoamia tuotteita ja/tai huolehtia niistä. Yhteisöjen tuomioistuin katsoi, että tämäntyyppinen korvaus ei ole perustamissopimuksen 92 artiklassa ja sitä seuraavissa artikloissa tarkoitettu tuki vaan keräys- tai huoltoyritysten tarjoamista palveluista maksettavan vastikkeen hinta (ks. asia 240/83, ADBHU, tuomio 7.2.1985, Kok. 1985, s. 531, 18 kohta).

27 Vastaavasti siltä osin kuin lääketehtaille määrätty suoramyyntivero vastaa tukkukauppias-jakelijoille heidän julkisen palvelun velvoitteidensa täyttämisestä todellisuudessa aiheutuneita lisäkustannuksia, sitä, ettei tukkukauppias-jakelijoilla ole velvollisuutta maksaa kyseistä veroa, voidaan pitää vastikkeena suoritetuista palveluista ja näin ollen toimenpiteenä, joka ei ole perustamissopimuksen 92 artiklassa tarkoitettu valtiontuki. Silloin kun myönnetyn vapautuksen ja aiheutuneiden lisäkustannusten vastaavuutta koskeva edellytys on täyttynyt, tukkukauppias-jakelijat eivät todellisuudessa saa perustamissopimuksen 92 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua etua, koska kyseisellä toimenpiteellä ainoastaan asetetaan tukkukauppias-jakelijat ja lääketehtaat vertailukelpoiseen kilpailutilanteeseen.

28 Esillä olevassa asiassa kansallisen tuomioistuimen on arvioitava, onko edellä mainittu edellytys täyttynyt.

29 Näin ollen kansallisen tuomioistuimen esittämään kysymykseen on vastattava, että perustamissopimuksen 92 artiklaa on tulkittava siten, että lain nro 97-1164 12 §:ssä säädetyn kaltaista toimenpidettä on, siltä osin kuin sillä rasitetaan ainoastaan lääketehtaiden lääkkeiden suoramyyntiä, pidettävä tukkukauppias-jakelijoille myönnettynä valtiontukena ainoastaan siinä tapauksessa, että etu, jonka ne saavat siitä, ettei niillä ole velvollisuutta maksaa lääkkeiden suoramyyntiveroa, ylittää lisäkustannukset, joita niille aiheutuu kansallisessa lainsäädännössä niille asetettujen julkisen palvelun velvoitteiden täyttämisestä.

Perustamissopimuksen 90 artiklan 2 kohdan tulkinta

30 Siinä tapauksessa, että tukkukauppias-jakelijoille koituva etu siitä, ettei niillä ole velvollisuutta maksaa lääkkeiden suoramyyntiveroa, ylittää lisäkustannukset, joita niille aiheutuu julkisen palvelun velvoitteiden täyttämisestä, kansallinen tuomioistuin kysyy, voidaanko tällaiseen etuun soveltaa perustamissopimuksen 90 artiklan 2 kohtaa.

31 Perustamissopimuksen 90 artiklan 2 kohdan mukaan yrityksiin, jotka tuottavat yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyviä palveluja, sekä fiskaalisiin monopoleihin sovelletaan tämän sopimuksen määräyksiä siltä osin kuin ne eivät oikeudellisesti tai tosiasiallisesti estä yrityksiä hoitamasta niille uskottuja erityistehtäviä. Kaupan kehitykseen ei saa vaikuttaa tavalla, joka olisi ristiriidassa yhteisön etujen kanssa.

32 Jos ilmenee, että tukkukauppias-jakelijoiden saama etu siitä, ettei niillä ole velvollisuutta maksaa lääkkeiden suoramyyntiveroa, on suurempi kuin lisäkustannukset, joita niille aiheutuu niille kansallisessa lainsäädännössä asetettujen julkisen palvelun velvoitteiden täyttämisestä, edun ei voida, siltä osin kuin se ylittää edellä mainitut lisäkustannukset, katsoa olevan tarpeen, jotta kyseiset toimijat voisivat hoitaa niille uskotut erityistehtävät.

33 Kansallisen tuomioistuimen kysymykseen on näin ollen on vastattava, että perustamissopimuksen 90 artiklan 2 kohtaa on tulkittava siten, että sitä ei voida soveltaa pääasiassa kyseessä olevan kaltaisille julkisen palvelun velvoitteista huolehtiville yrityksille annettuun verotukselliseen etuun, jos kyseinen etu ylittää julkisen palvelun velvoitteista aiheutuvat lisäkustannukset.

Perustamissopimuksen 59 artiklan tulkinta

34 Pääasian oikeudenkäynnissä kyseessä oleva suoramyyntivero kohdistuu Ferringin lääkkeiden myyntiin eikä se tässä tapauksessa liity EY:n perustamissopimuksen 60 artiklassa (josta on tullut EY 50 artikla) määriteltyjen kaltaisten palvelujen tarjoamiseen. Tilanteeseen, jossa on kyse suoramyyntiveron määräämisestä, kuten pääasian oikeudenkäynnissä, ei näin ollen voida soveltaa perustamissopimuksen 59 artiklaa, jossa kielletään rajoitukset, jotka koskevat palvelujen tarjoamisen vapautta yhteisössä.

35 Näin ollen kansallisen tuomioistuimen esittämään kysymykseen on vastattava, että perustamissopimuksen 59 artiklaa ei sovelleta pääasian oikeudenkäynnissä kyseessä olevan kaltaiseen tilanteeseen, joka ei liity palvelujen tarjoamiseen.

Oikeudenkäyntikulut

36 Yhteisöjen tuomioistuimelle huomautuksensa esittäneille Ranskan hallitukselle ja komissiolle aiheutuneita oikeudenkäyntikuluja ei voida määrätä korvattaviksi. Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely yhteisöjen tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (kuudes jaosto)

on ratkaissut tribunal des affaires de sécurité sociale de Créteil'n 11.1.2000 tekemällään päätöksellä esittämät kysymykset seuraavasti:

1) **EY:n perustamissopimuksen 92 artiklaa (josta on muutettuna tullut EY 87 artikla) on tulkittava siten, että loi n° 97-1164, du 19 décembre 1997, de financement de la sécurité sociale pour 1998 -nimisen lain 12 §:ssä säädetyn kaltaista toimenpidettä on, siltä osin kuin sillä rasitetaan ainoastaan lääketehtaiden lääkkeiden suoramyyntiä, pidettävä tukkukauppias-jakelijoille myönnettynä valtiontukena ainoastaan siinä tapauksessa, että etu, jonka ne saavat siitä, ettei niillä ole velvollisuutta maksaa lääkkeiden suoramyyntiveroa, ylittää lisäkustannukset, joita niille aiheutuu kansallisessa lainsäädännössä niille asetettujen julkisen palvelun velvoitteiden täyttämisestä.**

2) **EY:n perustamissopimuksen 90 artiklan 2 kohtaa (josta on tullut EY 86 artiklan 2 kohta) on tulkittava siten, että sitä ei voida soveltaa pääasiassa kyseessä olevan kaltaisille julkisen palvelun velvoitteista huolehtiville yrityksille annettuun verotukselliseen etuun, jos kyseinen etu ylittää julkisen palvelun velvoitteista aiheutuvat lisäkustannukset.**

3) **EY:n perustamissopimuksen 59 artiklaa (josta on muutettuna tullut EY 49 artikla) on tulkittava siten, että sitä ei sovelleta pääasian oikeudenkäynnissä kyseessä olevan kaltaiseen tilanteeseen, joka ei liity palvelujen tarjoamiseen.**

Macken Colneric Gulmann

Puissochet Cunha Rodrigues

Julistettiin Luxemburgissa 22 päivänä marraskuuta 2001.

R. Grass F. Macken

kirjaaja kuudennen jaoston puheenjohtaja